

A Szegedért Alapítvány 2000. évi kitüntetettjei

A Szegedért Alapítvány elnöksége és kuratóriuma az idén is odaítélte díjait. Az immár hagyományos gálaest keretében szombaton a Szegedi Nemzeti Színházban adták át az elismeréseket. Az alapítvány elnöksége által adományozott fődíjat az idén Bihari Vilmos, a Pick Rt. vezérigazgatója vehette át. A

társadalmi-állampolgári kuratórium díját dr. Kovács László szülész-nőgyógyász professzor, a tudományos kuratóriumét dr. Mészáros Rezső geográfus egyetemi tanár, a Szegedi Tudományegyetem rektora, a művészeti kuratóriumét pedig Novák András festőművész kapta.

A fődíjas: Bihari Vilmos

„A városnak is érdeke az erős Pick”

A Szegedért Alapítvány fődíját idén Bihari Vilmos, a Pick Rt. tíz éve „hivatalban levő” vezérigazgatója kapta. Az elismerés egyszerre szól a város legnagyobb mecénásának, mint társaságnak, s a magánembernek, aki karitatív munkájával segít a rászorultakon, de még ennél is többet adhat Szegednek azzal, hogy a verseny-szférában legnagyobb foglalkoztató, a jelentős adófizető Pick egyre erősebb.

– A Pick a város sport- és szellemi életének legnagyobb mecénása, a vezérigazgató pedig tagja a Rotary Klubnak.

– Az egyesületet jelképező fogaskeréknek megfelelően évente változik az elnök, én 1995-ben töltöttem be ezt a tiszteletet. Természetesen máig is aktív tag vagyok, s örülök annak, hogy már csaknem ötvenen vagyunk, s a nagy cégek reprezentánsait szinte kivétel nélkül a sorainkban tudhatjuk. A klubban csütörtökönként előadásokat hallgatunk és beszélgetünk, de még ennél is fontosabb, hogy megpróbá-

lunk segíteni a rászorultakon.

A város minden általános iskolájában biztosítjuk egy gyermek étkezését, csereprogram keretében külföldi – argentin, brazil, ausztrál, amerikai, s persze európai – diákokat látunk vendégül, s magyar fiataloknak segítünk abban, hogy világot lássanak, nyelvet tanuljanak, képezzék magukat. Nem utolsó sorban pedig megismerjük más népek kultúráját, s toleranciát tanuljanak. Sokat gyűjtöttünk és dolgoztunk a délszláv háború idején, s külföldi Rotary Klubokkal együttműködve még szívműtétet is szerveztünk Amerikában.

– Mennyit költ szponzorációra egy évben a Pick?

– Mindent összeadva, körülbelül százmillió forintot. A legnagyobb tétel persze a kézilabda, azt követi a kajak-kenu, ahol a válogatottal szerződünk. Kulturális területen a Szegedi Szabadtéri Játékok támogatására fordít leg többet a társaság, de ott vagyunk az oktatásban és az egészségügyben is. Vagyis, nagyobb részt Szeged profitál a Pickből, de ami még ennél is fontosabb, cégvezetőként mindent megteszek

azért, hogy a társaság sikeres legyen. És ha ezt jól csinálom – talán nem hangzik túl magabiztosan az egyes szám –, akkor segítik a legtöbbet a városnak. Azzal, hogy létrehoztuk a Szalámi- és Paprikamúzeumot, nem csupán saját glóriánkat fényesítettük, hanem a város turisztikai kínálatát is színesítettük.

– Szeged és a cég kapcsolata mégsem felhőtlen. Őszel, a Pick-részvények eladásával felhozott egy aranytömböt a pincéből az önkormányzat, ráadásul rosszkor, több százmillió veszteséggel adott túl rajta. Diplomatikusan viselték.

– Az önkormányzat és a Pick gazdasági vezetése között a kommunikáció nem volt megfelelő, ezért történhetett akkor a kétszázalékos pakett eladása, amikor mindenki látta, a tőzszeindex emelkedőben van. Úgy gondolom, ha jobb a kapcsolat, Szeged ebből többet profitálhatott volna.

– Ez változatlanul diplomatikus, de találgattak veled, hogy ez a mostani kiemelés okozó tulajdoni hányadról...

– Találgatásokra nem reagálnék, de azt leszögezem, nekem ez az első munkahelyem – nagyon sok szegedinek a cég ad kenyert –, s én kitaró ember vagyok. Elsődleges célom, hogy a Pick ne sérüljön. Abba persze nincs beleszólásunk, ki veszi meg a részvényeket, a Pick papírjai tavaly például másfélszer fordultak meg a Budapesti Értéktőzsdén, s számos külföldi börzén is jegyzik.

A húspáriumok között Magyarországon egyébként is csak mi álljuk a tőzsdei megmérettetést, de ezen a piacon Európában sincs túl nagy túlekedés a börzén. Azt meg kell érteni, a pénz oda megy, ahol gyorsabb a megtérülés, nagyobb a profit. A húspárium pedig vannak szárnyalóbb ágazatok is. Nekünk azonban ebben kell boldogulnunk. És itt, Szegeden, még akkor is, ha Győrött és Budapesten is vannak komoly érdekeltségeink. Kevesen tudják, hogy a Herz exportügylet például nálunk, a Szabadkai úton intézzük, azaz nem elviszük, hanem hozzuk a munkát. Mi persze csak szűkös lehetőségeinkkel tudunk hozzájárulni a város fejlődéséhez, a helyi politikusoknak sokkal nagyobbak a mozgásterüek.

– Mint cégvezető, talán sohasem lehet elégedett, de egy magánember, a civil szféra díjazottja, igen.

– A családi háttér megnyugtató, fiaim huszonöt évesek, Szegeden végezték az Élelmiszeripari Főiskolát. Ezzel persze nincs vége életükben a tanulásnak: Miklós itt folytatja a közgazdasági karon, Vilmos pedig levelezőn tanul Budapesten, az Élelmiszeripari Egyetemen, miközben dolgozik egy marketing-cégnél. A díjak örülök és óriási megtiszteltetésnek veszem, hogy munkámat – ami persze igazi csapatmunka – ezzel ismeri el a Szegedért Alapítvány. Egy olyan klub tagja lettem, ahova megtiszteltetés tartozni, hiszen kiváló emberek és szakemberek kapták meg előttem a díjat.

Dr. Kovács László

Fitt, szellemileg és fizikailag egyaránt, pedig 24 órája nem aludt, legfeljebb bóbiskolt a repülőn. Néhány órája érkezett meg Szegedre, amikor a szülészeti klinikán, csendes kis szobájában fogadott. Amerikai útját szakította meg, hogy itt lehessen a díjátadó gálán. Az USA-ban egyszersmind szakmai és családlátogatáson volt. Utóbbi indoka, hogy az egyik fiú, a „véletlenül” szülész-nőgyógyásszá lett Péter New Yorkban bővíti – ösztöndíjasként – szakmai ismereteit.

Kovács László professzor talán nem hagyta volna a színházi díjátadási ceremóniát, hiszen a megtisztelő elismeréstől nagyon boldog, mert összetettnek érzi, olyanoknak, „amit az ember élete komplex működéséért kap”, amiben benne van a sok ezer gyerek, akiknek a világrajövetelét segítette, és benne van a sok-sok asszony, akit kezelt, meg egy magatartás, meg minden, amit beleadt négy évtizeden át. S ezt a mindent észrevették, értékelték a Pécsről ide származott, vagy inkább – Szontágh professzor által – Szegedre csábított szülészorvos esetében, aki nem tudja pontosan, hány élet indulásánál segédkezett. Úgy saccolja, ez a szám, tízezres nagyságrendű lehet. Az utcán, ha gyerekkocsit tolvaj, vagy totyogó gyereket vezető asszonyt lát, „lapoz” sebesebben az agyában, vajon, a mama ismerős-e, nála szült-e, mert, ha igen, illenék őt megismerni. A tévedések elkerülésére, inkább ráköszön minden babakocsira.

Rengeteg örömhöz assziszt-

„Rengeteg örömhöz asszisztáltam”

táltam – mondja, mintegy pálya-összefoglalójaként, de érték kudarcok is, amiket szintén nem felejt az ember, az orvos, aki egyszersmind szülész és nőgyógyász, és, aki eme második „szerepében” találkozik nemcsak az életet adó, hanem a halállal birkózó nővel, a menthetetlen rákos beteggel. Ez az az orvos-beteg találkozás, amit négy évtized alatt sem lehet megszokni, szakmai rutinná egyszerűsíteni. S a születések és távozások végtelen eseménysor között, ott a tudomány, ami egy klinika orvosának kötelezően előírt gyakorlat. Kovács professzor végezte, végzi ezt is, s viszi tovább a klinika, mi több Szeged hírnevét a világban, az Egészségügyi Világszervezet egyik itt működő európai központjának vezetőjeként.

Valódi orvosdinasztia az övék. A szülész-nőgyógyász edesapa mellett, nem is gondolt mára, minthogy ő is ezt a pályát válassza, s a fiait is megfertőzte az orvoslás hitével. A három fiú közül az egyik szü-

lész-nőgyógyász, a másik belgyógyász, a legkisebb sebész szakvizsgájára készül. A srácok születésénél még csak statisztálni mert, ám négy unokájának születését már maga irányította, s reméli, hogy legkisebb fia gyermekeinek világrajövetelét is ő vezényelheti. S noha a felesége nem nézte jó szemmel, hogy „csak” fiaik születnek sorra, a professzor hatalmas – szakmai tudás ide vagy oda – sem terjedt oly messzire, hogy egy lányt is „bejuttasson” a családi csapatba.

A szegedi szülészeti klinika 10 évig igazgató professzora két hatost mond életkorának megfelelőjeként, ami hihetetlennek tűnik egy ugyan ősz hajjú, de jó kiállítású, energikus férfi esetében.

S hogy ez a fiatalos küllem a rendszeres tenisznek vagy a géneknek köszönhető, nem kutatom, de mindegy is. A lényeg, hogy vélhetően még sok gyerek lát napvilágot a mi kis városunkban Kovács László professzor közreműködésével.

Novák András

„Magamat is szemügyre veszem”

Novák András festőművész 1936-ban született Rákoskeresztrőn. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése (1962) után 7 évvel került Szegedre. Mintegy húsz évig a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola művésztanára, illetve a szabadtéri játékok díszlet-festője volt. A Szegedi Nyári Tárlat díjasa. Jelenleg Budapesten nyílik önálló kiállítása.

Novák András olyan alkotó, akinek Szeged a létezéshez megfelelő várost jelent, alkalmas életteret, figyelemreméltóan rendezett települést, szécsessző mesevilágot – vagyis ezer dolgot, ami az embert átutazóként is megragadhatja, de semmi esetre sem azt a szellemi kategóriát, amely a művészet szabadágát és a művészi minőséget helyettesíthetné. „Szegediségünk” leginkább Szegeden megtérülő

vonult be, összekeveredve sok minden egyébbel, olyasmivel is, ami egyáltalán nem szerepel a szegediség kötelező kis-kétfájában, hatvanéves mezelen önarcképével, a kuplerájok titkolt szorongásával, a női test iránti nem pusztán akadémikus vonzódásával, például. Más szóval Novák András Szegedbe szeretett bele és nem a kanonizált szegediségbe.

„Jobbra is, balra is látok, sőt ha kell magam is szemügyre veszem” – vallja annak az embernek a békés önértelét, akit a szép és az igaz iránt ugyanaz a vágy hajt. A szép és az igaz csak a teljes életben élhető meg együtt, gondolja Novák András, és eképp tér ki a lényeglátást akadályozó kispolgári és más rétegmelegződések elől. Szókratészszel gondolja, hogy a szépség az egyetlen forma, amelyet érzékeinkkel felfogni képesek vagyunk, és amit elviselünk. Ennek jegyében tűzte ki, hogy a képmutatással és hazugsággal átszótt társasági, közösségi viszonyok mögé néz, s ha kell, a kuplerájban találja és mutatja meg azt, ami az elemi, természetes örömet és szorongást egyszerre hordozza. Novák András rájött, hogy a szépet és az igazat a róluk alkotott kényelmes közmegegyezés éppúgy elfedi, mint a csúfság és a hazugság.

E felfedező festő munkáiba azután a város látványa formák, terek és színek alakjában

A összeállítást Kalocsai Katalin, Keczer Gabriella, Kovács András, Nagy László és Panek Sándor készítette.

Dr. Mészáros Rezső

Munkatársunktól

Mostanában egyik ámulatlából a másikba esem. Tavaly a Pro Urbe-díj, most a Szegedért Alapítvány tudományos kuratóriumának díja! Mi tagadás, a város társadalmi, gazdasági és tudós közössége elhalmoz elismerésével, megbecsülésével. Vannak kétségeim: megérdemlem én ezt? De, nem tagadhatom; igen jólesik. Kedvet, tenni akarást és hitet erősít – mondja Mészáros Rezső geográfus, a Szegedi Tudományegyetem rektora.

– Soha nem gondoltam, hogy az 1960-ban Makóról Szegedre költözött újdonsült egyetemistát nem csak befogadja a város, de elismeri, magasra értékeli erőfeszítéseit. Mindig is vállaltam, hogy makói vagyok, de az is, hogy elkötelezett szegedivé váltam. Bizonyára jelentős segítséget adott ehhez a szakmám is, hiszen az elmúlt 30 évben rend-

„Elkötelezett szegedivé váltam”

szeresen volt alkalmam elmondani elképzeléseimet a városról, a város fejlődéséről, kívánatos jövőjéről. Ily módon, ha áttételesen is, része lehettem, lehetek a város sorsáért felelősséggel tartozó, mindig is kiváló szakmai „csapatnak”. Úgy érzem, hogy ez a mostani kiemelés magas kitüntetés arra kötelez, hogy továbbra is ezt tegyem. A tudomány eszközeivel és tekintélyével vegyek részt a

jövőben is a város és térsége sorsának alakításában, és minden lehetőséget ragadjak meg, hogy meggyőzzem a kételkedőket és az „ellendrukkereket” arról, hogy ez a város és települési környezete nagy értékű, és dinamikus fejlődésre alkalmas terület Európának. Ez nem valamiféle kutatói ábránd. Figyelmet érdemlő tapasztalat halmozódott fel európai utazásaim során. Mindig van alka-

lom arra, hogy szakmai beszélgetéseket folytassak, és én mindig megkérdem vendéglátóimat: miképpen vélekednek Szeged jövőjéről. Ilyenkor előkerül a térkép, szóba kerülnek a város funkciói. Egyértelmű az álláspont arról (legyen az német, angol, francia vagy éppen olasz kolléga), hogy kevés ilyen, nagy távlatokkal rendelkező térsége van Európának, mint a miénk. Mindenki megemlíti a logisztikai lehetőséget, a terület euróregióvá szervezési lehetőségét (együttműködésben a temesvári, aradi, újvidéki és szabadkai szellemi, gazdasági, politikai szereplőkkel), az etnikai sokszínűségből adódó multikulturális koordináció lehetőségét, a fesztivál- és konferenciaközponti szerepkört, valamint az adottságot arra, hogy a város a régió határain belül és kívül élő magyarság szellemi központja legyen – hangsúlyozza a tudományos kuratórium idej kitüntette. És hozzáteszi: – Remélem, megérem, hogy mindez megvalósul.